

I

(Rezolucje, zalecenia i opinie)

OPINIE

EUROPEJSKI KOMITET EKONOMICZNO-SPOŁECZNY

564. SESJA PLENARNA EUROPEJSKIEGO KOMITETU EKONOMICZNO-SPOŁECZNEGO –
INTERACTIO, 20.10.2021–21.10.2021**Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego „Pogodzenie ambitnych celów zrównoważonego rozwoju i celów społecznych z otoczeniem sprzyjającym mikroprzedsiębiorstwom oraz małym i średnim przedsiębiorstwom”**

(opinia z inicjatywy własnej)

(2022/C 105/01)

Sprawozdawca: **Bruno CHOIX**

Decyzja Zgromadzenia Plenarnego	25.3.2021
Podstawa prawna	Art. 32 ust. 2 regulaminu wewnętrznego Opinia z inicjatywy własnej
Sekcja odpowiedzialna	Sekcja Jednolitego Rynku, Produkcji i Konsumpcji
Data przyjęcia przez sekcję	30.9.2021
Data przyjęcia na sesji plenarnej	20.10.2021
Sesja plenarna nr	564
Wynik głosowania	
(za/przeciw/wstrzymało się)	227/0/9

1. Wnioski i zalecenia

1.1. 99,8 % europejskich przedsiębiorstw to mikroprzedsiębiorstwa oraz MŚP zatrudniające 82,4 mln osób. Są one nieodzownymi partnerami w ożywieniu gospodarczym oraz realizacji celów społecznych i środowiskowych UE. Ich istota – ludzka skala i bliskie położenie – ułatwia im w sposób naturalny przyjęcie na siebie tych wyzwań, w odniesieniu do których osiągają dobre wyniki nawet w czasach kryzysu.

1.2. W tym celu mikroprzedsiębiorstwa oraz MŚP potrzebują otoczenia regulacyjnego dostosowanego do ich specyfiki. Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny (EKES) wzywa do rzeczywistego wdrożenia programu *Small Business Act* dla Europy, zasady „najpierw myśl na małą skalę” oraz strategii dla MŚP. Obciążenia administracyjne, w szczególności związane z przejrzystością i sprawozdawczością, muszą być ściśle ograniczone, ponieważ każde zobowiązanie pociąga za sobą koszty.

1.3. EKES popiera podejście oparte na lepszym stanowieniu prawa i zaleca systematyczne włączanie partnerów społecznych, branż zawodowych i izb handlowo-przemysłowych na wszystkich etapach procesu legislacyjnego (przygotowanie konsultacji publicznych, ocena skutków, poprawki). Zwraca się do Komisji, by należycie uwzględniła wyniki ocen skutków. Zasada „jedno więcej – jedno mniej” (ang. „One in, one out”) musi być stosowana szybko, sprawnie i w wyważony sposób, aby zapewnić ambitne prawodawstwo w dziedzinie ochrony środowiska i prawodawstwo socjalne. EKES proponuje także wzmocnienie koordynacji działań pełnomocników ds. MŚP (ang. „SME Envoys”) zarówno na szczeblu krajowym, jak i europejskim.

1.4. EKES apeluje, by instytucje europejskie systematycznie analizowały rozwiązania alternatywne wobec obowiązków w zakresie przejrzystości i sprawozdawczości, jeżeli powodują one nadmierne obciążenia.

1.5. Krajowe i regionalne inicjatywy dotyczące dialogu społecznego w mikroprzedsiębiorstwach, przedsiębiorstwach rzemieślniczych i wśród przedstawicieli wolnych zawodów ułatwiają przyjęcie na siebie współodpowiedzialności za kwestie społeczne, dialog między przedsiębiorcami a pracownikami oraz zapobieganie konfliktom i należy do nich zachęcać.

1.6. EKES stwierdza, że należy lepiej wykorzystywać potencjał federacji branżowych, stowarzyszeń zawodowych i izb handlowo-przemysłowych pod względem rozpowszechniania innowacji społecznych, środowiskowych i w zakresie zarządzania, a także pod względem wsparcia dla mikroprzedsiębiorstw i MŚP. Zaleca, by Komisja i państwa członkowskie opierały się na swojej wiedzy fachowej i sieci zamiast tworzenia nowych uciążliwych i wiążących przepisów.

1.7. EKES pragnie, by zagwarantowano przedsiębiorcom dostęp do uczenia się przez całe życie od momentu założenia lub przejścia przedsiębiorstwa, aby umożliwić im zdobycie umiejętności niezbędnych do należytego zarządzania przedsiębiorstwem, do prowadzenia dialogu społecznego oraz do transformacji ekologicznej i cyfrowej.

2. Kontekst i uwagi ogólne

2.1. Mikroprzedsiębiorstwa i MŚP są centralnym elementem gospodarki europejskiej i dzięki ich powszechnej obecności na całym terytorium stanowią kluczowe ogniwo wspierania społeczności lokalnych borykających się ze słabościami gospodarczymi i pobudzają odporność całego systemu.

2.2. Odbudowa jest jedynym sposobem zapobiegania wyludnieniu: przyczynia się do utrzymania wskaźnika zatrudnienia i do podziału bogactwa, tym bardziej, że w Europie opiera się ona na celach zrównoważonego rozwoju.

2.3. Mikroprzedsiębiorstwa i MŚP mobilizują się na rzecz ekologicznej i cyfrowej gospodarki. Gospodarka o obiegu zamkniętym, zrównoważony rozwój i dialog społeczny są częścią DNA mikroprzedsiębiorstw, przedsiębiorstw rzemieślniczych i przedstawicieli wolnego zawodu. EKES apeluje do instytucji europejskich, by miały zaufanie do ich zdolności rozwoju i wspierały ich wiodącą rolę w dwojakiej transformacji (ukierunkowane programy finansowania, pomocy technicznej, inżynierii i odpowiednio dopasowane polityki), i by nie tłumiły ich rozmachu.

2.4. EKES odnotowuje, że wiele przedsiębiorstw i organów publicznych wprowadza innowacje pomagające mikroprzedsiębiorstwom i MŚP we włączeniu gospodarki o obiegu zamkniętym do swego modelu biznesowego (eliminowanie odpadów i niesprzedanych produktów, promowanie naprawy, ponownego użycia i recyklingu), zgodnie z celami UE.

2.5. Pomimo programu *Small Business Act* dla Europy z 2008 r. ostatnie trzynaście lat pokazało, że zamiast przyjmować akty prawne uwzględniające zdolności administracyjne i finansowe mikroprzedsiębiorstw i MŚP prawodawcy najczęściej wybierają przepisy skierowane do wszystkich przedsiębiorstw, a następnie dostosowują je do najmniejszych przedsiębiorstw, co nakłada na te przedsiębiorstwa nowe obciążenia, a także osłabia ich konkurencyjność, innowacyjność i zdolność tworzenia miejsc pracy. Wciąż istnieje pole do poprawy, jeśli chodzi o uwzględnianie wyników testu MŚP. Mnożenie środków w zakresie przejrzystości i ujawniania informacji może być szkodliwe. Tak więc w RODO⁽¹⁾ wprowadzono niejasne procedury, które zmuszają mikroprzedsiębiorstwa i MŚP do korzystania z poradników lub pomocy ekspertów zewnętrznych, co pociąga za sobą koszty. W rozporządzeniu dotyczącym produktów maszynowych przewidziano podobne obowiązki i zwrócono się o wprowadzenie procedur oceny w drodze certyfikacji przez podmioty zewnętrzne. W dyrektywie w sprawie przeciwdziałania praniu pieniędzy⁽²⁾ nałożono na wszystkie przedsiębiorstwa obowiązek zgłaszania beneficjentów rzeczywistych, co w kilku państwach członkowskich jest płatne.

2.6. Sprawozdanie Rady ds. Kontroli Regulacyjnej z 2020 r. wykazuje, że niewystarczająco analizuje się wpływ wniosków ustawodawczych na MŚP.

2.7. EKES z zadowoleniem przyjął strategię MŚP opublikowaną przez Komisję w 2020 r. Popiera rezolucję Parlamentu⁽³⁾, w której stwierdza się, że należy stworzyć odpowiednie warunki administracyjne, regulacyjne i techniczne, aby pomóc mikroprzedsiębiorstwom i MŚP w poprawie wyników, zwłaszcza w zakresie ochrony środowiska, oraz że nadmierne obciążenia administracyjne i regulacyjne hamują ich rozwój.

(1) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz.U. L 119 z 4.5.2016, s. 1).

(2) Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/843 z dnia 30 maja 2018 r. zmieniająca dyrektywę (UE) 2015/849 w sprawie zapobiegania wykorzystywaniu systemu finansowego do prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu oraz zmieniająca dyrektywę 2009/138/WE i 2013/36/UE (Dz.U. L 156 z 19.6.2018, s. 43).

(3) Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 16 grudnia 2020 r. w sprawie nowej strategii dla europejskich MŚP (2020/2131(INI)).

2.8. EKES z zadowoleniem przyjął komunikat w sprawie lepszego stanowienia prawa, w którym podkreślono, że lepsze uregulowania prawne mają kluczowe znaczenie dla zrównoważonego rozwoju. Nie mogą się one opierać na samym wzroście gospodarczym, lecz wymagają równowagi między podejściem gospodarczym, zrównoważonym i społecznym.

2.9. Pomimo tego z kilku debat i wniosków ustawodawczych (zrównoważona sprawozdawczość przedsiębiorstw⁽⁴⁾, przejrzystość wynagrodzeń⁽⁵⁾, należyta staranność) wyłaniają się nowe obowiązki w zakresie sprawozdawczości dla mikroprzedsiębiorstw i MŚP. Obowiązki te mogą mieć bezpośredni lub pośredni wpływ na mikroprzedsiębiorstwa i MŚP z uwagi na postulaty dużych przedsiębiorstw w łańcuchu wartości, a także mogą stanowić koszt, jeśli weźmie się pod uwagę, że mikroprzedsiębiorstwa i MŚP nie dysponują niezbędnymi do tego zasobami ludzkimi i finansowymi, co zagraża ich działalności, modelowi biznesowemu i tym samym ich przetrwaniu, zwłaszcza w czasach kryzysu.

2.10. Jednak nawet bez tych obowiązków mikroprzedsiębiorstwa i MŚP osiągają zachęcające, a nawet lepsze wyniki niż średnia krajowa. EKES apeluje, by przepisy były opracowywane z myślą o 21 mln europejskich mikroprzedsiębiorstwach i MŚP, a nie przyjmowane pod kątem większych przedsiębiorstw stanowiących zaledwie 0,2 % i następnie dostosowywane do mniejszych firm. Chodzi tu o zaspokojenie potrzeb nie tylko przedsiębiorców, lecz również licznych pracowników. Ponadto życzy sobie, by systematycznie proponowano rozwiązania alternatywne wobec sprawozdawczości.

3. Koszty środków służących sprawozdawczości i korzyści z nich płynące

3.1. W szacunkach Komisji dotyczących kosztów i obciążeń administracyjnych często brakuje przejrzystości i są one niekorzystne dla mikroprzedsiębiorstw i MŚP. Do tego dochodzą skutki pośrednie obowiązków związanych z łańcuchem wartości, których wyliczenie przysparza Komisji trudności. Jak stwierdzono w komunikacie w sprawie lepszego stanowienia prawa, poprawki zgłaszane przez Parlament i Radę rzadko podlegają ocenom skutków i testom MŚP. Wreszcie transpozycji środków do prawa krajowego towarzyszą niekiedy dodatkowe koszty.

3.2. Aby wywiązać się z tych coraz większych zobowiązań, przedsiębiorcy zmuszeni są zajmować się nimi osobiście w czasie przeznaczonym na wykonywanie obowiązków zawodowych lub zwrócić się do ekspertek lub ekspertów zewnętrznych. Obie metody wpływają na działalność przedsiębiorstwa i wiążą się z dodatkowymi kosztami. Są one proporcjonalnie wyższe w przypadku mikroprzedsiębiorstw niż dużych przedsiębiorstw. Ponadto EKES ostrzega przed mnożeniem środków w zakresie sprawozdawczości, które – choć oddzielnie mogą wydawać się minimalne – łącznie mają znaczny wpływ.

3.3. Niemniej w dziedzinach, w których nie ma obowiązku sprawozdawczości, odnotowuje się dobre wyniki: liczne mikroprzedsiębiorstwa i MŚP, zachęcane przed federacją branżową lub izby handlowo-przemysłowe, inwestują w gospodarkę o obiegu zamkniętym, gdyż dostrzegają w niej korzyści z punktu widzenia swego rozwoju i renomy⁽⁶⁾. Ludzka skala mikroprzedsiębiorstw i MŚP ułatwia dialog między pracodawcą a pracownikami, co sprawia, że luka płacowa między kobietami a mężczyznami jest w nich często mniejsza niż na poziomie krajowym itp.⁽⁷⁾ Kraje, w których ustalono progi dla MŚP w odniesieniu do niektórych przepisów socjalnych, zgłaszają niewielką liczbę skarg, co pokazuje, że MŚP mogą stanowić wzorzec, choć nie nałożono na nie uciążliwych środków. Jak stwierdzono w opiniach EKES-u⁽⁸⁾, należy zająć się definicją MŚP.

3.4. Mikroprzedsiębiorstwa, MŚP oraz pośród nich przedsiębiorstwa społeczne są w pełni zaangażowane w gospodarkę o obiegu zamkniętym, gdyż proponują usługi na poziomie społeczności lokalnych wzmacniające więzi społeczne, tworzące niepodlegające delokalizacji miejsca pracy i bogactwo na obszarach, na których brakuje przemysłu i niektórych usług publicznych, oraz oferujące możliwości handlowe i szansę zatrudnienia słabszym grupom społecznym. Ponad połowa uczestników dualnego systemu kształcenia zdobywa wykształcenie w mikroprzedsiębiorstwach i MŚP, umożliwiając im czynne przyczynianie się do zatrudniania ludzi młodych. Ich model biznesowy i ludzka skala sprzyjają wdrażaniu sztucznej inteligencji, nad którą człowiek sprawuje nadal kontrolę, i kładą nacisk na jakość życia w miejscu pracy i na zarządzanie partycypacyjne.

3.5. Dodatkowe środki w zakresie sprawozdawczości są często postrzegane jako niesprawiedliwe obciążenie, które wpływa negatywnie na ich działalność i zagraża im odmową dostępu do zamówień publicznych lub do finansowania, nie przynosząc jednocześnie znaczących postępów w realizacji polityki, którą często same zainicjowały. Nagromadzenie tych różnych czynników wywołuje niechęć do Europy, która uważana jest za zbyt biurokratyczną i oderwaną od społeczności lokalnych.

3.6. Ponadto EKES uważa, że cele społeczne i środowiskowe można osiągnąć jedynie poprzez zajęcie się przyczynami zaburzeń równowagi, a nie w drodze mnożenia wiążących wymogów.

⁽⁴⁾ Wniosek dotyczący dyrektywy w sprawie zrównoważonej sprawozdawczości przedsiębiorstw (2021/0104 (COD)).

⁽⁵⁾ Wniosek dotyczący dyrektywy w sprawie wzmocnienia stosowania zasady równości wynagrodzeń dla kobiet i mężczyzn za taką samą pracę lub pracę o takiej samej wartości za pośrednictwem mechanizmów przejrzystości wynagrodzeń oraz mechanizmów egzekwowania (2021/0050 (COD)).

⁽⁶⁾ Przykład przedsiębiorstwa rzemieślniczego w Niderlandach, które wprowadziło środki w zakresie gospodarki o obiegu zamkniętym bez obowiązku przejrzystości: <https://www.deb.nl/ondernemersverhalen/slagertij-van-koppen-dacht-na-over-duurzaamheid/>.

⁽⁷⁾ „Les entreprises de proximité au féminin” [Lokalne przedsiębiorstwa z udziałem kobiet], marzec 2019 r. https://u2p-france.fr/sites/default/files/etude_les_entreprises_de_proximite_au_feminin.pdf.

⁽⁸⁾ Dz.U. C 345 z 13.10.2017, s. 15 oraz Dz.U. C 81 z 2.3.2018, s. 1.

3.7. Aby wspierać otoczenie sprzyjające MŚP, szczególną uwagę trzeba poświęcić zmianom demograficznym, które znacznie ograniczają dostępność wykwalifikowanych pracowników, a zatem na wydajność MŚP. Priorytetem muszą być kształcenie i szkolenie zawodowe, przygotowanie zawodowe i rozwój umiejętności, w tym ekologicznych i cyfrowych.

4. Lepsze stanowienie prawa

4.1. Lepsze stanowienie prawa wymaga odpowiedniej równowagi między podejściem gospodarczym, zrównoważonym i społecznym. EKES zaleca Komisji, by przy ocenie skutków uregulowań prawnych Komisja w większym stopniu polegała na partnerach społecznych, branżach zawodowych i izbach handlowo-przemysłowych na szczeblu europejskim, krajowym, regionalnym i lokalnym.

4.2. Każdy środek służący przejrzystości pociąga za sobą koszty. EKES przypomina Komisji o potrzebie wdrożenia programu *Small Business Act* dla Europy i zasady „najpierw myśl na małą skalę”, zgodnie z zobowiązaniami samej Komisji. W następstwie komunikatu w sprawie lepszego stanowienia prawa EKES wzywa do ograniczenia wszelkich nowych bezpośrednich lub pośrednich obciążeń administracyjnych do tego, co jest ściśle niezbędne.

4.3. EKES wzywa Komisję, by zasięgała jego opinii podczas opracowywania pytań do konsultacji, tak by w bardziej ukierunkowany sposób wziąć pod uwagę specyfikę MŚP dzięki bezstronnym pytaniom dostosowanym do wszystkich rodzajów przedsiębiorstw. Podkreśla, że – aby ułatwić udział MŚP – należy preferować krótką formę konsultacji we wszystkich językach UE.

4.4. EKES apeluje, by Komisja wzmocniła sieć i koordynację pełnomocników ds. MŚP na szczeblu krajowym oraz w ramach ich współpracy z Komisją.

4.5. EKES przyjmuje do wiadomości zasadę „jedno więcej – jedno mniej”, którą Komisja zobowiązała się stosować. Należy rozważyć zmniejszenie obciążeń administracyjnych wespół z partnerami społecznymi, tak by nie prowadziło to do zaprzepaszczenia celów strategicznych czy też do obniżenia wysokich norm gospodarczych, społecznych i środowiskowych UE. W tym celu EKES wzywa Komisję do przedstawienia szczegółowych informacji operacyjnych i metodologicznych, które umożliwią wskazanie zbędnych obciążeń. Termin wdrożenia zasady nie wydaje się dostosowany do programu prac Komisji, który przewiduje publikację kilku kluczowych dokumentów w nadchodzących miesiącach. EKES wzywa Komisję do szybkiego określenia obciążeń administracyjnych, które można wyeliminować. Ponadto wzywa Komisję, by po każdym wycofaniu obciążenia monitorowała jego zmniejszenie w ustawodawstwie krajowym w celu zagwarantowania skuteczności zasady i równego traktowania.

4.6. EKES apeluje, by każdy nowy wniosek, zwłaszcza jeśli wiąże się z bezpośrednimi lub pośrednimi środkami w zakresie przejrzystości i sprawozdawczości, podlegał odpowiedniej ocenie skutków. Wszystkie instytucje muszą stosować test MŚP. Musi on zawierać analizę ekonomiczną i prawną, a jego źródła muszą zostać podane do wiadomości publicznej. Należy go przeprowadzić odnośnie do każdej nowej wersji dokumentu, przy formułowaniu wniosku i podczas negocjacji. EKES zaleca, by podczas każdej oceny skutków zasięgało się opinii partnerów społecznych, w tym organizacji pracodawców, w celu wniesienia wkładu w analizę przepisów dotyczących mikroprzedsiębiorstw i MŚP. Komisja musi należycie uwzględnić wyniki ocen skutków przy wytyczaniu preferowanego kierunku strategicznego. Zgodnie z propozycjami zawartymi w komunikacie w sprawie lepszego stanowienia prawa EKES wzywa posłanki i posłów do PE oraz Radę do udokumentowania wpływu ich poprawek na mikroprzedsiębiorstwa i MŚP.

4.7. Ze sprawozdania Rady ds. Kontroli Regulacyjnej wynika, że liczba wniosków zawierających przepisy dostosowane do MŚP znacznie spadła (z 22 % w latach 2017–2019 do 15 % w 2020 r.). W przypadku przyjęcia środków w zakresie przejrzystości EKES wzywa instytucje do wprowadzenia progów w celu zmniejszenia obciążenia mikroprzedsiębiorstw i MŚP. EKES apeluje o przyspieszenie wdrażania jednolitego portalu cyfrowego zaplanowanego na 2023 r.

5. Rozwiązania alternatywne wobec ujawniania informacji

5.1. Aby uniknąć rozpowszechnienia środków mogących być uznane za kary, EKES zachęca Komisję do uwzględnienia w każdym wniosku rozwiązań alternatywnych wobec obowiązków sprawozdawczych dla mikroprzedsiębiorstw i MŚP.

5.2. W wielu państwach członkowskich istnieją specjalne organy doradcze, w których partnerzy społeczni mogą omawiać środki społeczne i gospodarcze oraz ich praktyczną organizację. Wiele krajowych organizacji MŚP reprezentuje ich interesy. EKES zaleca, by Komisja w większym stopniu polegała na stowarzyszeniach MŚP, partnerach społecznych, branżach zawodowych i izbach przemysłowo-handlowych na szczeblu europejskim, krajowym, regionalnym i lokalnym. Ich doświadczenie, wiedza fachowa i aktywna sieć sprawiają, że są oni najlepiej przygotowani do wspierania mikroprzedsiębiorstw i MŚP oraz do ich zachęcania, a także do opracowywania narzędzi odpowiadających celom społecznym i środowiskowym. Ważne jest, aby zapewnić im zasoby finansowe i ludzkie niezbędne do opracowania działań wspierających.

5.3. EKES odnotowuje, że Komisja opracowała pewną liczbę narzędzi, które mogą być przydatne dla mikroprzedsiębiorstw i MŚP, lecz nie docierają one do grupy docelowej. Zaleca zwiększenie mobilizacji pełnomocników ds. MŚP w celu dostosowania ich działań do potrzeb mikroprzedsiębiorstw i MŚP oraz ułatwienia tym przedsiębiorstwom zapoznania się z nimi i korzystania z ich pomocy.

5.4. EKES proponuje, by propagować środki krajowe i regionalne ułatwiające dialog społeczny w mikroprzedsiębiorstwach, przedsiębiorstwach rzemieślniczych i wśród przedstawicieli wolnych zawodów, a także na nich się opierać⁽⁹⁾. Trzeba tego dokonać, udzielając pracownikom i pracodawcom wszelkich informacji/porad w sprawie przepisów prawnych lub umownych, które ich dotyczą, omawiając i przedstawiając wszelkie przydatne spostrzeżenia na temat kwestii specyficznych dla przedsiębiorstw i ich pracowników oraz przyczyniając się do zapobiegania konfliktom za pomocą informacji i zaleceń dla pracowników i pracodawców.

5.5. EKES zachęca państwa członkowskie do wspierania branż zawodowych w ich działaniach na rzecz szkolenia, doradztwa i wsparcia mikroprzedsiębiorstw i MŚP w celu spełnienia wymogów społecznych i środowiskowych. Takie podejście należy przedkładać nad wiążące przepisy.

5.6. Zgodnie z opinią z inicjatywy własnej „W stronę zamówień publicznych wspomagających zamknięcie obiegu w gospodarce”⁽¹⁰⁾ EKES wzywa władze publiczne, by ułatwiały mikroprzedsiębiorstwom i MŚP zrozumienie bardziej zrównoważonych zamówień publicznych, zwłaszcza lokalnych, oraz by dbały o to, by w specyfikacjach istotnych warunków zamówienia zachowywano właściwą równowagę między kryteriami jakościowymi i ilościowymi.

5.7. Kadra zarządzająca mikroprzedsiębiorstw i MŚP powinna mieć możliwość udziału w szkoleniach przez całe życie, podobnie jak pracownicy, w tym podczas zakładania nowego przedsiębiorstwa lub przejmowania przedsiębiorstwa. EKES uważa, że stworzenie puli przedsiębiorców i nabywców istniejących przedsiębiorstw, zdolnych do sprostania wyzwaniom społecznym, środowiskowym i gospodarczym, wymaga proponowania udziału w cyklach szkoleń dostosowanych do nauczania nowych umiejętności, a także zachęcania do niego.

5.8. EKES proponuje, by zachęty do zmniejszania bilansu dwutlenku węgla w mikroprzedsiębiorstwach i MŚP wspierano finansowo w taki sposób, by nie było to ani ograniczeniem rozwoju przedsiębiorstw, ani też dodatkowym obciążeniem.

5.9. EKES zaleca, by zachęcać do podejmowania inicjatyw na rzecz dobrowolnego i bezpłatnego znakowania przedsiębiorstw z udziałem osoby trzeciej w celu nadania tym inicjatywom wiarygodności⁽¹¹⁾ oraz by zapewnić przy tym, że systemy te nie będą stanowić przeszkody w dostępie do rynku, i zapobiec ich mnożeniu w celu uniknięcia dezorientacji konsumentów.

Bruksela, dnia 20 października 2021 r.

Christa SCHWENG
Przewodnicząca
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego

⁽⁹⁾ Wspólne komisje międzybranżowe ds. rzemiosła (CPRIA: <https://cpria.proximeo-france.fr/>) oraz wspólne komisje regionalne ds. wolnych zawodów (CPR-PL).

⁽¹⁰⁾ Dz.U. C 341 z 24.8.2021, s. 16.

⁽¹¹⁾ Przykład Répar'acteurs [podmiotów świadczących naprawy]: <https://www.artisanat.fr/reparacteurs#:~:text=Le%20label%20C2%AB%20R%C3%A9par'acteurs%20C2%BB,de%20la%20r%C3%A9duction%20des%20d%C3%A9chets.>